

To overskrifter i dagens avis

Finansavisen

- * onsdag 29. august
- * **Trist lesning for Notabene**
- * – Fjoråret ble ikke et godt år, sier adm. direktør Rune Nicolaisen i Notabene. Nå er bokhandlerkjeden i gang med en ryddesjau, og legger ned 13 butikker.

Aftenposten

- * [250000-boker-blir-tilgjengelige-i-Norges-digitale-bibliotek-6976583.html](https://www.aftenposten.no/kultur/bok/250000-boker-blir-tilgjengelige-i-Norges-digitale-bibliotek-6976583.html)

Etablerte bedrifter med suksess lykkes ikke med overgangen fra offline til online

Erfaringer fra norsk bokbransje

Bokbransjen er lite endringsvillig

- * Startet Tronsmo Bokhandel i 1973
- * Et laug – du måtte ha 11 års læretid i bokhandel for å få lov å selge bøker
- * Tronsmo bokhandel drev ulovlig
- * Du kunne heller ikke velge hvilke bøker du skulle selge
- * Alle endringer av Bransjeavtalen har blitt bekjempet med nebb og klør

Slik er det fremdeles

- * i 2005 fjernet Morten Meyers noen av bokklubbens privilegier og åpnet for en rabatt på 12,5% - dette ville føre til total og komplett undergang for alt vi har kjært her i landet...
- * Nå ønsker bokbransjen en Boklov som skal erstatte Bransjeavtalen, og som vil sementere de feudale forretningsmodellene for all fremtid
- * Det merkelige er at dette blir støttet av alle politiske partier

Bokklubbeventyret

- * Da Nye Bøker kom i 1976 tok de i løpet av 3 år 70 % av det skjønnlitterære markedet
- * Jeg var ikke mot bokklubber, men jeg var mot de himmelske privilegiene bokklubbene hadde
- * Kort sagt la bokklubbene grunnen for bokmonopolet som eksisterer i dag
- * Dette kan jeg snakke mye om, men temaet i dag er e-handel

Hva skjer?

- * Jeg har studert e-handel ved IMD i Lausanne
- * Det er derfra jeg har påstanden om at ingen etablert bedrift med suksess klarer overgangen fra offline til online
- * Bokklubben var 40 år og absolutt en suksesshistorie
- * Har IMD rett i at det er umulig å gå online?

Bokklubber en forløper til e-handel

- * Bokklubber likner på nettbokhandlere
- * Kundedatabasen og BackOffice systemene er like
- * Men internett eksisterte enda ikke
- * Kommunikasjonen med medlemmene foregikk på papir, medlemsblader og bøker blir sendt i posten

E-handel

- * Bokbransjen er et godt eksempel på hva som skjer når internett og e-handelen kommer – kanskje det aller beste eksemplet
- * Amazon var den store pioneren på e-handel
- * At bøker ble valgt var ingen tilfeldighet
- * E-handel er bare en varekatalog med bilder på nett
- * En nettbokhandel har verdens best organiserte varekatalog – bibliotekarer har brukt flere hundre år

Egne erfaringer

- * En bokklubb egner seg ypperlig til e-handel
- * Det er bare å publisere medlemsbladene og varekatalogen på nett
- * Det er noen forretningspolitiske avgjørelser du må ta
- * Her er noen av spørsmålene vi måtte ta stilling til
- * Skal sidene være åpne for alle? Eller beskyttet med medlemspassord?

Hva ble gjort?

- * Vi valgte en åpen løsning
- * 11 forskjellige klubber på nettet – transparens
- * Alle fikk tilgang til alle utgivelser og alle medlemsblader, men du måtte være medlem for å handle
- * Hva skjer når alle kan se alt?
- * Noen vil handle bøker i klubber de ikke er medlem i

Handle på tvers

- * La dem kjøpe boka så klart?
- * Da løser du opp bokklubbkonseptet og får ikke 11 klubber, men 1 stor klubb. Denne kampen taper jeg. Vi står fast på at du må være medlem i klubben for å handle
- * Du ønsker å kjøpe en bok, men er ikke medlem i denne klubben og må handle i bokhandelen – eller?

Flerdeltakere

- * Det er en annen løsning
- * Du kan bli medlem i enda en klubb, få boka billig og 5 andre bøker gratis i velkomstpremie
- * Resultat flerdeltakerskap eksploderer blant nettmedlemmene
- * Flerdeltakere er mindre lønnsomme eller direkte ulønnsomme

IMD får rett

- * Motstanden mot endring er voldsom på alle nivå i bokklubben
- * Det blir tatt flere dårlige avgjørelser – den viktigste er denne
- * Bokklubben sender ut 700.000 medlems-blader hver 14 dag, det koster ca. 100 mill kr i porto og trykk
- * Erstatte vi medlemsbladet med en e-postutsendelse sparer vi de kostnadene

Nettmedlemmer vs. papirmedlemmer

- * «Medlemsbladet er kjernen i bokklubb-virksomheten, erstatter vi det med en e-post vil vi selge mindre og miste mange medlemmer»
- * Mange år gikk med på testing av et lite utvalg medlemmer som bare fikk e-post
- * Resultatet var entydig – nettmedlemmer handlet mer, var medlem lenger og var mer tilfreds

Medlemsblad vs. e-post

- * Motforestillingene var sterke og begrunnelsene mange
- * Alle forslag om å gi medlemmene en gulrot for å bli nettmedlem ble avvist
- * Likevel valgte utrolig nok 24 % av medlemmene å bli nettmedlemmer – og den eneste fordelen de fikk var å slippe medlemsbladet
- * Men denne kampen tapte jeg altså, medlemsbladene ble behold

Nettbokhandelen mao.no

- * Jeg får ansvaret for å lage og drifte en nettbokhandel type Amazon
- * Jappetid - eierne har dollar i øynene og eierforlagene øker børsverdien (et kundeforhold på nett blir anslått til å ha en verdi av kr 15.000)
- * Nå skal alt gjøres etter læreboka – ikke «just do it»
- * Bokklubbene.no ble gjennomført i en fart etter «Just do it» metoden

Hvordan ikke gjennomføre et stort IT prosjekt

- * De fleste IT prosjekt som blir gjennomført etter læreboka koster det hvite ut av øyet
- * Forprosjektet og kravspesifikasjonen kostet 4,6 mill og like mye som ferdig bokklubben.no
- * Krav spek er ikke smart
- * Mann i lagerfrakk er mer intelligent og mer fleksibel
- * IT løsninger er ikke automagiske, men logiske

Hvorfor lykkes aldri etablerte bedrifter ?

- * Nettbokhandelen er bokklubbenes og bokhandelens største fiende
- * Våre eiere eier hele verdikjeden bokklubb og bokhandel – og bokklubben er gullgåsa
- * Vi får ikke lov å selge bøker billigere enn bokklubbene. Heller ikke konkurrere på pris med bokhandlene
- * Det er motstand og liten drahjelp fra bokklubbene og det enorme medlems-kartoteket

Trussel om nedlegging

- * IT løsningen ble vanvittig dyr og satsningen halvhjertet
- * Det gikk ikke mer enn 6 måneder før nettbokhandelen ble vedtatt nedlagt
- * Dette ble avverget, men trusselen var konstant
- * Budsjettene var urealistiske og bokklubben tok ikke inn over seg at en ny tid var i emning – jeg gir opp
- * Jeg får rett og Bokklubben starter nedturen

Online vs. offline

- * Amazon vokser raskt og blir verdens største bokhandel – men har enorme underskudd
- * Bertelsman verdens største bokkonsern med 200.000 ansatte, skal knuse Amazon
- * Starter BOL.com over hele verden og kjøper opp Barnes & Nobel, verdens største bokhandelkjede og verdens nest største nettbokhandel
- * Går på trynet – Amazon vinner

Hvorfor er det bare bakgårdfirmaer som lykkes?

- * Amazon, Google, Apple, Face book og mange flere er nystartede bakgårdsfirmaer
- * De lykkes fordi de ikke må ta hensyn til egne etablerte forretninger offline
- * Eierne av bokhandelkjedene har dårligst forutsetninger av alle til å gå online

Forlagene har dårligst forutsetninger av alle for å lykkes med e-boka.

- * 3 forlag eier hele bokbransjen. Bokhandlere, bokklubber, distribusjonssentralene og Bokdatabasen
- * Dilemma – blir e-boka en suksess går bokhandlene og distribusjonssentralene konkurs
- * Omsetningen faller uansett fordi e-boka blir billig og bokbransjen vil brødfø færre
- * Halverer du prisene må du selge dobbelt så mye for å oppnå samme kroneomsetning

Bokhandlene har alt å tape på e-boka

- * I USA er nå 30 % av bokomsetningen e-bøker og bokhandelkjedene går konkurs
- * Her forsøker bokbransjen og bremse utviklingen på flere måter
- * E-bøker blir ikke solgt til Amazon, Apple eller Google, men heller ikke til norske uavhengige aktører
- * Det viktigste er en ny Boklov som sikrer høye faste priser og null konkurranse

E-boka i Norge (Bokskya)

- * Gamle forretningsmodeller blir beholdt. E-bøker selges gjennom bokhandlene som skal ha en kutt av fortjenesten
- * Teknisk nesten ubrukelig
- * Utvalget latterlig lavt – 800 ebøker
- * Priser på nivå med pbøker
- * Er de idioter?
- * Vil bli feid av banen dersom Amazon eller et norsk bakgårdfirma får lov å konkurrere

Bremse en fornuftig forretningsstrategi?

- * På kort sikt er det ikke så dumt
- * Lykkes de med Boklov, mva på ebøker, høye faste priser og nekte konkurrenter som Amazon og Apple å selge norske ebøker, kan de kanskje bli pensjonister før papirimperiet faller
- * De oppnår bare at vi i Norge beholder en utdatert bokbransje lenger enn andre land, og at norske bøker taper mot engelske

Teknologi og kostnader

- * **Bokhandel** – høye lokalkostnader, høye personalkostnader, høye lagerkostnader
- * **Nettbokhandel** – lave lokalkostnader, lave personalkostnader, lave lagerkostnader, høye distribusjonskostnader
- * **E-bokhandel** – lave lokalkostnader, lave personalkostnader, ingen lagerkostnader og ingen distribusjonskostnader
- * Faste priser hindrer innovasjon

E-boka et mirakel?

Papirbok

- * Forfatterkostnader
- * Trykkekostnader
- * Lagerkostnader
- * Begrenset opplag
- * Distribusjonsutgifter
- * Tilgjengelig i butikk
- * Har vekt og tar plass
- * Miljøbelastning
- * Er dyr

e-bok

- * Forfatterkostnader
- * Ingen trykkekostnader
- * Ingen lagerkostnader
- * Uendelig opplag
- * Ingen distribusjonsutgift
- * Universelt tilgjengelig
- * Opptar ikke plass
- * Ingen miljøbelastning
- * Er billig

Hvem vinner?

